

Πρόλογος

Ολόκληρος ο τομέας της καρδιαγγειακής ιατρικής έγινε μάρτυρας μιας εποχής ραγδαίας επιστημονικής προόδου συνοδευόμενης από συνεχή τεχνολογική και εφαρμοσμένη καινοτομία. Αυτό συμβαίνει με φόντο μια αυξανόμενη έμφαση στη σημασία της τεκμηριωμένης πρακτικής και στη ραγδαία ανάπτυξη κατευθυντήριων οδηγιών από κορυφαίες ιατρικές εταιρείες. Η επακόλουθη επέκταση του συνόλου των γνώσεών μας με τεκμηριωμένες συστάσεις επιβάλλει μια νέα σειρά προκλήσεων για τον κλινικό ιατρό με διευρυμένες κλινικές ευθύνες.

Για την άσκηση της τεκμηριωμένης ιατρικής πρακτικής, οι πληροφορίες πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμες και, κυρίως, εύκολα ανακτήσιμες όταν προκύπτει ανάγκη. Αυτό ίσως να μην είναι πάντα εύκολο με τον τρέχοντα ρυθμό διάδοσης της γνώσης. Το σκεπτικό για την συγγραφή αυτού του βιβλίου αντανακλά επακριβώς αυτήν την ανάγκη, τόσο τη δική μας όσο και αυτής των εν δυνάμει αναγνώστών μας: δηλαδή να οργανώσουμε την συνεχώς εξελισσόμενη γνώση μας πάνω σε συχνά ποικίλα καρδιολογικά θέματα, στο περιβάλλον μιας δικτυωμένης και διευκολυνόμενης επικοινωνίας. Με άλλα λόγια, να παρέχουμε ένα κλινικό εργαλείο που να μπορεί να χρησιμοποιείται στην καθημερινή κλινική πρακτική ως ένας συνοπτικός οδηγός αυτών που γνωρίζουμε και, κυρίως, αυτών που δεν γνωρίζουμε, και αυτών που νομίζουμε ότι γνωρίζουμε. Για να παραθέσω τα λόγια του Mark Twain, «αυτό που μας δημιουργεί πρόβλημα δεν είναι αυτό που δεν γνωρίζουμε, είναι αυτό που γνωρίζουμε με βεβαιότητα ότι δεν είναι ακριβώς έτσι».

Οι προϋποθέσεις της ενημερωμένης κλινικής πρακτικής είναι οι εξής: ένα ικανοποιητικό υπόβαθρο βασικών γνώσεων των νόσων, η συνεχής ενημέρωση σχετικά με σημαντικές κλινικές δοκιμές και την ανάδυση επιστημονικών στοιχείων που διαμορφώνουν την τρέχουσα διάγνωση και θεραπεία, και η εξοικείωση με τις τρέχουσες κατευθυντήριες οδηγίες κλινικής πρακτικής από καθιερωμένες ιατρικές εταιρείες όπως, μεταξύ άλλων, το Αμερικανικό Κολλέγιο Καρδιολογίας/Αμερικανική Καρδιολογική Εταιρεία (ACC/AHA) και η Ευρωπαϊκή Εταιρεία Καρδιολογίας (ESC).

Ως εκ τούτου, κάθε κεφάλαιο αυτού του βιβλίου έχει δομηθεί γύρω από τα παρακάτω μέρη:

Σαφή ορισμό και μια σύγχρονη κατηγοριοποίηση των νόσων, ακολουθούμενη από επικαιροποιημένες, εστιασμένες πληροφορίες σχετικά με πρόσφατες εξελίξεις πάνω στην επιδημιολογία και παθοφυσιολογία κάθε πάθησης. Συμβουλευτήκαμε πρόσφατα πρωτότυπα άρθρα και ανασκοπήσεις κορυφαίων περιοδικών και συμπεριλάβαμε μια σύνοψη των πιο σχετικών πληροφοριών. Δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στον να μην παραλείπονται πρόσφατες πληροφορίες σχετικά με την ιατρική γενετική, μια διευρυνόμενη και ελπιδοφόρα πτυχή.

Περιγραφή της κλινικής εκδήλωσης της νόσου, με οδηγίες σχετικά με τις απαραίτητες κλινικές έρευνες. Οι κλινικές έρευνες παρουσιάζονται στο πλαίσιο πρόσφατων στοιχείων που υπαγορεύουν την τρέχουσα ή την παρωχημένη αξία τους. Έγινε προσπάθεια να περιληφθούν τα πλέον πρόσφατα δημοσιευμένα δεδομένα σχετικά με την κλινική αξία των υφιστάμενων και εξελισσόμενων εξετάσεων με βάση πρόσφατες τυχαιοποιημένες κλινικές δοκιμές και κατευθυντήριες οδηγίες τόσο των ACC/AHA όσο και της ESC.

Συστάσεις σχετικά με τη διαχείριση όπως απορρέουν από τα πλέον πρόσφατα στοιχεία που έχουν στη διάθεσή τους οι συγγραφείς. Λόγω της περιεκτικής φύσης των κατευθυντήριων οδηγιών που προσφέρονται από επιστημονικές εταιρείες, αποφασίστηκε να παρέχουμε τις πιο πρόσφατες συστάσεις συνοπτικά με τη μορφή πίνακα. Αυτές δεν είναι εύκολα προσβάσιμες, καθώς μπορεί να εμφανίζονται επικαλύπτουσες κατευθυντήριες οδηγίες για την ίδια πάθηση από διαφορετικές εταιρείες, ενώ διαρκώς εμφανίζονται επικαιροποιημένα έγγραφα. Έτσι, όλα τα έγγραφα των κατευθυντήριων οδηγιών και των επικαιροποιήσεών τους που δημοσιεύθηκαν στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη εξετάστηκαν και κατηγοριοποιήθηκαν σύμφωνα με το έτος της δημοσίευσης. Οι πλέον πρόσφατες συστάσεις εντοπίστηκαν, εξήχθησαν, και κατατάχθηκαν σε πίνακες. Οι προκύπτοντες πίνακες στο βιβλίο προσφέρουν τις πιο πρόσφατες συστάσεις για κάθε νόσο τόσο των ACC/AHA όσο και της ESC. Όπου κρίθηκε σκόπιμο, περιλαμβάνονται νέα στοιχεία, που αμφισβητούν την εγκυρότητα συγκεκριμένων συστάσεων καθώς και τις γνώμες καθιερωμένων ειδικών, όπως και προειδοποιήσεις της Αμερικανικής Υπηρεσίας Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA).

Πρακτικές συμβουλές σχετικά με το «τι να κάνετε και γιατί να το κάνετε». Θεραπείες, δοσολογία φαρμάκων και επιλογή επεμβάσεων παρουσιάζονται με τρόπο σαφή και φιλικό προς τον χρήστη.

Προσεκτικά επιλεγμένες αναφορές. Περιλαμβάνονται για περαιτέρω αναφορά μείζονες τυχαιοποιημένες κλινικές δοκιμές και σημαντικές επιστημονικές μελέτες που καθορίζουν την τεκμηριωμένη πρακτική. Επιπλέον, παρέχονται πρόσφατες επιστημονικές ανασκοπήσεις, οι οποίες μαζί με το περιεχόμενο του βιβλίου θα πρέπει να επιτρέπουν την σε βάθος μελέτη συγκεκριμένων οντοτήτων που ίσως ενδιαφέρουν τον μεμονωμένο αναγνώστη.

Παρουσίαση όλων των πρόσφατων κατευθυντήριων οδηγιών. Οι κατευθυντήριες οδηγίες αναφέρονται και παρουσιάζονται ξεχωριστά με σκοπό να κατευθύνουν τον αναγνώστη στις πιο πρόσφατες δημοσιεύσεις των ACC/AHA και της ESC. Έτσι, παρουσιάζονται οι πιο πρόσφατες συστάσεις για κάθε συγκεκριμένο θέμα, όπως αυτές εμφανίζονται σε νέες και επικαιροποιημένες κατευθυντήριες οδηγίες.

Ένα εγγενές μειονέκτημα ενός ιατρικού εγχειριδίου είναι η αδυναμία του να παραμένει επικαιροποιημένο όσον αφορά στις πρόσφατες εξελίξεις. Για να ξεπεραστεί το πρόβλημα, η ηλεκτρονική έκδοση αυτού του βιβλίου θα επικαιροποιείται, αρχικά σε 6μηνιαία βάση. Η επικαιροποιημένη έκδοση του βιβλίου τονίζει τη δέσμευσή μας σε αυτό το εγχείρημα.

Η συγγραφή αυτού του βιβλίου δεν θα ήταν ποτέ εφικτή χωρίς την ολόψυχη υποστήριξη και τη δέσμευση της Helen Lieberman, της Εκδότριάς μας στην Oxford University Press. Την ευγνωμονούμε για την αποδοχή της άποψής μας για ένα «βιβλίο της επόμενης γενιάς». Είμαστε ευγνώμονες στην κ. Π. Κωστάκη της Ευρωκλινικής Αθηνών για την ευρυμάθεια και την αφοσίωσή της στην ανάγνωση και διόρθωση του κειμένου μας. Τέλος, ευχαριστούμε επίσης το προσωπικό της Oxford University Press που ενεπλάκη σε αυτό το εγχείρημα. Εκτιμούμε ιδιαίτερα τον επαγγελματισμό και η βοήθειά τους σε ολόκληρη τη διαδικασία επανεξέτασης και παραγωγής.

Δημοσθένης Γ. Κατρίτσας

Bernard J. Gersh

A. John Camm